

ESY **tieto**

1/2005

ELÄKESÄÄTIÖYHDISTYKSEN JÄSENLEHTI

- **Avoimuus ja rehti kilpailu päivän sanat**
- **Evlin eläkesäätiö haluaa olla oman onnensa seppä**
- **Palvelualalla kilpailu herrasmiesmäistä**

1/2005

Sisältö

3

Pääkirjoitus: Kilpailu ennen ja nyt?

4

Reijo Karhinen: Työeläkejärjestelmiin avoimuutta, hajautusta ja rehtiä kilpailua

7

ESY:n uusi hallitus

8

**Evlin tuore eläkesäätiö:
Haluamme olla oman onnemme seppiä!**

10

Palvelualalla kilpaillaan herrasmiesmäisesti: Porasto ja Silta

12

Lainmuutoshankkeet

13

Kuvasatoa koulutuksista

15

Kevätseminaarin ohjelma

ELÄKESÄÄTIÖYHDISTYS - ESY RY.

KALEVANKATU 13, 3. KERROS

00100 HELSINKI

PUH. (09) 687 7440

FAKSI (09) 6877 4440

SÄHKÖPOSTI: ETUNIMI.SUKUNIMI@ELAKESAATIOYHDISTYS.FI

WWW.ELAKESAATIOYHDISTYS.FI

ESYtieto

ELÄKESÄÄTIÖYHDISTYKSEN
JÄSENLEHTI

Julkaisija

ELÄKESÄÄTIÖYHDISTYS - ESY RY.
KALEVANKATU 13, 3. KERROS
00100 HELSINKI
PUH. (09) 687 7440
FAKSI (09) 6877 4440

Päätoimittaja

JOUKO BERGIUS

Toimitus

KEYPRESS OY
PUH. 040 5050 677

Taitto

SUL JULKAISUT OY
PETRI KUHNO

Kirjapaino

ECAPAINO OY, LAHTI

ISSN 0785-5931

KANSIEN KUVAT:

PETRI KUHNO

KIRSTI TONTTILA

Kilpailu ennen ja nyt?

Eroa on menneisyyteen, sen tunnustaa jokainen. Eron asteen kukin ilmaisee omalla tavallaan, näkemystensä mukaisesti. Räjähdi vai ei räjähtänyt. Voihan sen niinkin sanoa, että 1970-luvulla räjähti, mutta kyllä oli aihettakin kilpailun tiivistyä. 1970-luku oli vakuutuslalle merkittävä vuosikymmen. Se uudisti ajattelun ja asenteet, avasi ovia ympäröivään maailmaan, kiihdytti kilpailua, toi alalle bisnesajattelun ja nosti asiakkaan kunniaan.

Nämä ovat vakuutusalan vaikuttajan, professori Teivo Pentikäisen mielipiteitä vuosikymmeneltä, jolloin hän jäi eläkkeelle. Tuolloin vakuutuslakin alkoi yhä enenevästi ajatella asioita asiakkaan näkökulmasta. Uskottiin, että jos alan tuotteet ja ratkaisuehdotukset tyydyttävät asiakasta, hän on valmis maksamaan saamastaan palvelusta kohtuullisen korvauksen. Yhtiöiden yhteinen tariffipolitiikka oli murtumassa.

Asiakaspalvelun yhtenä kantavana teemana on nähdä ratkaisut asiakkaan silmin. Vuonna 2003 eläkelaitokset yhdessä viranomaisten kanssa sopivat symmetriaperiaatteen mukaisesti, että siirrettäessä eläkevastuita laitosten välillä, siirtyvä toimintapääoma on 12,4 prosenttia ja 1.4. 2005 alkaen 11,8 prosenttia eläkevastuusta. Mutta yksi asia unohtui!

Ratkaisun on oltava symmetrinen myös asiakkaalle. Tulos näyttää erilaiselta riippuen, onko yritys purkamassa tai perustamassa eläkesäätiön. Työnantaja saa purkaessaan eläkesäätiön noin puolet toimintapääomasta, mutta perustaessaan eläkesäätiön tilanne onkin toinen: eläkevakuutusyhtiö antaa uuteen eläkesäätiöön noin puolet eläkevastuulle kuuluvasta toimintapääomasta ja pitää loput itse. Työnantajan näkökulmasta vakuutusyhtiölle jäävä osuus kuuluisi symmetriaperiaatteen mukaan työnantajalle, joka voi siirtää sen perustettavalle eläkesäätiölle. Tästä on kysymys, kun keskustellaan siirtyvästä toimintapääomasta.

Eläkevakuutusyhtiöiden ja sosiaali- ja terveysministeriön mielestä malli on oikein. Yhdistyksemme mielestä se on väärin.

70-luvulta on palattu eläkelaitoskohtaiseen ajatteluun: mikä on hyvää vakuutusyhtiölle, se saa riittävästi asiakkaalle. Olisikohan aika jälleen avartaa näkökulmaa?

Julkinen keskustelu asiasta on ollut vilkasta ja hyvä niin. Keskustelua tarvitaan jatkossakin. Myös kevätseminaarimme, jonka teemana on eläkesäätiöiden ja eläkekassojen rooli suomalaisessa yhteiskunnassa, käsittelee aihetta monipuolisesti. Tervetuloa mukaan osallistumaan ja ottamaan kantaa.

Hyvää kevättä toivottaen!

Jouko Bergius

Avoimuus, hajautus ja rehti kilpailu

Työeläkejärjestelmän hyväksyttävä kriittinen tarkastelu

TEKSTI JA KUVAT: KIRSTI TONTTILA

Osuuspankkikeskuksen toimitusjohtajan ja Osuuspankkien Eläkekassan ja -säätiön hallituksen puheenjohtajan **Reijo Karhisen** ensimmäinen toimintavuosi Eläkesäätiöyhdistys ESY r.y:n hallituksen puheenjohtajana on takanapäin. Karhinen valittiin yhdistyksen vuosikokouksessa maaliskuussa yksimielisesti jatkoon myös seuraavalle kaudelle. Työsarka on haasteellinen, paljon on tapahtumassa ja edessä kirjaimellisesti kohtalon hetket.

Eikö pitkän linjan osuuspankkimiestä sitten hirvittänyt?

–En odottanut mitään erityisesti en-

simmäiseltä puheenjohtajavuodeltani. Koen, että yhteisiä asioita on aina jonkun hoidettava, siksi suostuin, kun minua vuosi sitten tehtävään pyydettiin. Olen toiminut jo pitkään oman kassamme ja säätiömme hallituksissa, minulla on pitkä yleisjohtajakokemus siviilityöstäni, josta on varmasti hyötyä edunvalvontatehtävissä. Koin, että ehkä minulla voi olla jotain annettavaa – ja suostuin.

Koen myös, että ESY:n puheenjohtajuus on kehittävä mahdollisuus. Työeläkejärjestelmässä on tapahtumassa paljon. On haastavaa saada katsoa asioita juuri nyt myös sisältäpäin. Tässä mielessä ensimmäinen vuosi on antanut kokemuksia

ja elämyksiä paljon enemmän kuin osasin odottaa, tilittää Karhinen.

AVOIMUUTTA JA LÄPINÄKYVYYTTÄ

Lähtökohtaisesti Suomessa on hyvä ja toimiva työeläkejärjestelmä. Se perustettiin omilla pelisäännöillä senaikaiseen, nykyistä selvästi suljetumpaan suomalaisen yhteiskuntaan. Olemme tänä päivänä aivan uudelaissa toimintaympäristössä. Myös työeläkejärjestelmän tulee kyetä uudistumaan toimintatavoiltaan.

Karhinen peräänkuuluttaa erityisesti avoimuutta ja läpinäkyvyyttä. Työeläkekentän avautuminen on pelkästään sen oma etu. Järjestelmän itsensä tulisi olla

huolissaan nykyisestä tilanteesta, jossa on pieni sisäpiiri, joka ymmärtää toimintalogiikan – ja muut kokevat kentän mystiseksi. Järjestelmän pitäisi kestää kriittinen tarkastelu, muistuttaa Karhinen.

– Yhteiskunta on muuttunut avoimeksi, jolloin eläkejärjestelmänkin pitää olla ulkopuolisten tarkkailijoiden arvioitavissa. Alan ei välttämättä tarvitsi olla näin vaikeaselkoinen ja vaikeasti lähestyttävä, toteaa Karhinen.

– Jos ala ei avaudu oma-aloitteisesti, avautuminen voi julkisen keskustelun kautta tapahtua hallitsemattomasti. Koko yhteiskunnan näkökulmasta kyseessä on niin merkittävä ja kaiken aikaa kasvava osa-alue, että työeläkejärjestelmän tulisi suorastaan käynnistää oma erillisohjelma alan läpinäkyvyyden ja sen kautta uskotavuuden lisäämiseksi aidosti.

Eläkevakuutusmaailmaa hallitsevat aktuaarit. Ehkä tarpeettoman laajalla rintamalla, arvioi Karhinen. Kyse on paljon muustakin. Erityisen tärkeää Karhisen mielestä olisi selkiyttää rooleja toimintaa normeeraavan valmistelun, varsinaisen toiminnan ja valvonnan välillä. Nyt toiminta poikkeaa merkittävästi muualla suomalaisessa yhteiskunnassa vallitsevasta käytännöstä. Hyvä länsimainen hallinnointitapa edellyttää kyseisten roolien riittävää erillisyyttä.

TYÖELÄKEVARAT KESKUSTELUN KESKIPISTEENÄ

On pelkästään positiivista, että vajaan 90 miljardin euron työeläkevarat ja niiden edelleen sijoittaminen ovat nousseet laajempaan yhteiskunnalliseen keskusteluun. Näiden varojen suomalaisittain valtavat mittasuhteet ja eräänlainen isännättömyys edellyttävät, että kyseessä ei ole pelkästään järjestelmän sisäisestä asiasta, pikemminkin päinvastoin, painottaa Reijo Karhinen.

– Tilanteessa, jossa työeläkemaksujen nousupaineet ovat kovat, on luonnollista, että eläkevarojen sijoitustuottoihin kohdistuu suuret odotukset. En voi nähdä

muuta ohjaavaa kriteeriä kuin markkinälähtöisyys ja laadukas riskien hallinta näidenkään varojen sijoittamisessa. Globaalisti avoimessa markkinataloudessa yhteinen huolestumme on olla rasittamatta suomalaisten yritysten kilpailukykyä tarpeettoman suurilla työeläkemaksuilla.

– Oikealla tavalla virinnyt keskustelu työeläkevarojen sijoittamisesta kaipaasi rinnalleen mielestäni pohdiskelua varoihin liittyvästä vallankäytöstä. Kenen rahoista on kysymys ja millaista valtaa niillä voi käyttää ja kuka sitä käyttää? Verrattain keskittyneessä järjestelmässä tämä kysymyksenasettelu vaan korostuu. Periaatteiden tulisi olla selkeät ja avoimesti informoidut.

Sijoitusrahastot ovat Suomessa toistaiseksi toimineet yritysten omistajina matalalla profiililla, osin jopa hyvin passiivisesti. Työeläkelaitosten rooli on ollut erilainen ja on merkkejä niiden käyttäytymismallin aktivoitumisesta. Vastakkainasettelu näiden kahden voimakkaasti kasvavan sijoittajatahon välillä on ehkä kaukaa haettu, mutta siitä huolimatta pelisääntöjen pohtimisen arvoinen, toteaa Karhinen.

KILPAILUA – ONKO SITÄ?

Yleisesti on hyväksytty, että meillä on hajautettu työeläkejärjestelmä. Toisena vaihtoehtona olisi kai yhteiskunnan hoitama järjestelmä, joka olisi luonnollisesti keskitetty. Kun valinta aikanaan on tehty yksityisyyden ja julkisen vallan väliltä yksityisen mallin hyväksi, siitä luonnollisesti seuraa että normipohjan tulee rakentua samoille periaatteille. On loogista, että yksityisten toimesta hoidetun järjestelmän pitää olla hajautettu. Järjestelmän uskottavuus ja toiminnan tehokkuusvaateet edellyttävät useita toimijoita, joiden kesken jo lainsäädännöllisesti tulee olla kilpailua.

– Haluan kuitenkin kysyä ja myös kyseenalaistaa: onko sittenkään tällä toimialalla tasapuolisen kilpailun edellytykset?

– Vaikka yritän tarkastella asiaa niin objektiivisesti kuin pystyn, oma näemykseni on, että kilpailulainsäädännön edellytykset eivät toteudu tänä päivänä. Alan etu olisi varmasti selkeyttä myös nämä periaatteet ja yhdessä toimia niin, että ne vastaavat varmasti voimassa olevaa kilpailulainsäädäntöä. Vai onko niin, että esim. keskinäisen yhteisvastuun vuoksi kilpailulainsäädännön vaateet eivät koskekaan työeläkelaitosten toimintaa? Olisi kohtalokasta, jos tietämättömyyttään toimittaisiin suorastaan lainvastaisesti, muistuttaa Karhinen.

Hän on yllätynyt siitä, miten paljon toimiala itse osallistuu sitä koskevaan ja alan sisäiseen kilpailuedellytysten luomiseen ja sen valmisteleamiseen.

– Tunnistettu kilpailu luo uskottavuutta ulospäin ja vain aidon kilpailun kautta saadaan tehokkuushyötyjä, mikä käsitys on puheenjohtajakautena vahvistunut.

– Keskittynyt järjestelmä tarvitsee vahvan vastavoiman. Tämä olisi erityisen tärkeää alalla, jossa muutamalla toimijalla on dominoiva markkina-asema. Tässä tilanteessa viranomaisen rooli korostuu.

– Huoli hallitsevan markkina-aseman väärinkäytöstä on olemassa. Viranomaisen tulee olla vastavoima, jonka tehtävänä on puolustaa pienempiä asemaa. Pidän tätä luonnollisena, toteaa Karhinen.

Hän palauttaa mieleen pankkitoimialan kokemukset.

– Uskon, että sekä toimiala itse että valvojat oppivat paljon kalliiksi tulleeesta pankkikriisistä. Se oli kallis harjoitus, mutta sen jälkeen roolit ovat olleet selkeät. Meillä on tänä päivänä yksi maailman parhaista ja tehokkaimmista pankkijärjestelmistä, jota valvoo hyvin itsenäinen ja vaativa valvoja.

RATKAISUN HETKET

Ajankohtainen kysymys suomalaisessa työeläkejärjestelmässä on nyt keväällä 2005: ”Onko se aidosti hajautettu ja

Reijo Karhinen kaipaa pohdiskelua myös varoihin liittyvästä vallankäytöstä.

kuuluuko siihen osana eläkekassat ja eläkesäätiöt?” Siitä on käytävä avointa keskustelua.

– Hiljaisuus on pahinta – se ei ole nyt ratkaisu! Mikäli vastaus on myönteinen, niin viranomaisten tulee pikaisesti muuttaa normipohjaa vastaamaan kilpailun olemassaolon tavoitteita. Oleellisin epäkohta on tällä hetkellä siirtyvän toimintapääoman kohtelu. Nykymuodossaan normisto ajaa alas hiljalleen koko kassaja säätiökentän. On vaikea hyväksyä, että tämä kaikki tapahtuu samaan aikaan, kun ainakin juhlapuheissa peräänkuulutetaan riittävää toimijoiden määrää ja vapaata kilpailua. Yhtälailla hämmästyttää se, että eläkesäätiöiden purkuihin liittyvä varojen valuminen ulos työeläkejärjestelmästä viranomaisten päätösten kiihdyttämänä

ei synnytä laajempaa huolta.

ESY:LLÄ YKSI LINJA

Eläkesäätiöyhdistys on uudistanut Karhisen aikana strategiansa. Yhdistykselle on luotu selkeytetty strategia, joka on Karhisen mukaan ollut tärkeä oppimisprosessi hänelle itselleen ja olennainen osa ensimmäisen vuoden toimintaa.

– Toivon, että se on antanut uutta myös muulle hallitukselle ja henkilöstölle, sanoo Karhinen.

ESY:n kenttä on lähtökohdaltaan hajanainen. Koska hajottavia tekijöitä on riittävästi – on aktiivisesti haettava yhdistäviä tekijöitä. Jatkuva keskustelu yhdistää jäseniä ja luo yhdensuuntaisia ajatuksia.

– On tärkeää, että edunvalvontamie-

lessä ESY:llä on kustakin asiasta yksi, yhteinen mielipide, joka on hallituksen vahvistama. Muuten voi tapahtua, että meidän hajanaisuutta käytetään hyväksi, sanoo Karhinen. Tärkeänä Karhinen pitää myös, että strategiaprosessin kautta ESY:n rivit tiivistyivät. Yhteisiin, sovittuihin strategisiin kirjauksiin tulee sitoutua yhdessä rintamassa.

Strategian avulla on saatu kirkastettua yhteistä näkemystä. Jatkossa on tarve hallitustasolla käydä vastaavia keskusteluja säännöllisin väliajoin.

ESY:n lähiajan tärkeimpinä haasteina Karhinen pitää tasapuolisen kilpailuedun turvaavan mallin löytämistä siirtyvän toimintapääoman kysymyksessä.

– Nykyinen 11,8 prosenttia on kuolinnisku, 16 prosenttia olisi löysä ja hitaasti tappava hirsipuu ja esittämämme alan keskiarvoon perustuva malli siedettävä ratkaisu, Karhinen listaa.

– ESY on edunvalvoja – ei liikeyritys. Meidän pitää pystyä kehittämään pitkäjänteisesti toimintaamme niin, että olemme arvostettu yhteistyökumppani.

Muina lähitulevaisuuden tavoitteina Karhinen näkee jäsenistön palveluiden tason valvonnan. Eläkesäätiöyhdistyksen tulee pystyä luomaan palvelutoimistokentälle paineita. On tärkeää, että on riippumattomia, osaavia ja vahvoja palvelutoimistoja. –Yhdessä voimme vaatia enemmän, sanoo Karhinen.

Millä sitten mitataan ESY:n onnistumista?

– Esimerkiksi sillä, että olemme pystyneet vaikuttamaan siihen, että maassa on neutraalit toimintaedellytykset kaikille laitostyypeille mahdollistava normipohja ja että edustamamme laitosmuoto kasvaa, vastaa Karhinen.

– Haluan, että olemme arvostettu ja yhteistyöhakuinen edunvalvoja ja voimme ajaa tehokkaasti eläkekassa- ja eläkesäätiökentän etuja, kiteyttää Reijo Karhinen. Jos emme tähän pysty olo on kuin Hamletin; Ollako vai eikö olla.

Haluan kuitenkin kysyä ja myös kyseenalaistaa: onko sittenkään tällä toimialalla tasapuolisen kilpailun edellytykset?

Yhdistyksen hallituksen jäseniä vasemmalta: Antero Halme, yhdistyksen toimitusjohtaja Jouko Bergius, Matti Soljanlahti, Heikki Halkilahti, Helli Salminen, Kari Joutsa, Esa Tirkkonen ja puheenjohtaja Reijo Karhinen.

Reijo Karhinen

jatkaa puheenjohtajana

Eläkesätiöyhdistyksen varsinainen yhdistyskokous valitsi maaliskuun 23. päivänä yhdistyksen hallituksen puheenjohtajaksi toimitusjohtaja **Reijo Karhisen** Osuuspankkikeskuksesta Osk:sta ja varapuheenjohtajiksi toimitusjohtaja **Matti Soljanlahden** Suomen Postin Eläkesätiöstä sekä Soneran Eläkesätiöstä ja toimitusjohtaja **Keijo Piskosen** Yksityismetsätalouden eläkekassa Versosta.

Hallituksen jäseniksi valittiin lakiasianjohtaja **Tiina Bäckman** Rautaruukki Oyj:stä, hallintojohtaja **Heikki Halkilahti**

Valio Oy:stä, uutena jäsenenä, talousjohtaja **Antero Halme** Alko Oy:stä, toimitusjohtaja **Kari Joutsa** Apteekkien Eläkekassasta, toimitusjohtaja **Harri Lemmetti** Yleisradion eläkesätiöstä, johtaja **Pasi Merikalla** Aker Finnyards Oy:stä, hallintojohtaja **Pertti Saarela** VR-Yhtymä Oy:stä, uutena jäsenenä, eläkesätiön johtaja **Helli Salminen** Nokian Eläkesätiöstä ja varapääjohtaja **Esa Tirkkonen** Kemira Oyj:stä, myös uutena jäsenenä.

Evlin tuore eläkesäätiö: Haluamme olla oman onnemme seppiä!

■ **Evli Pankki teki muutamia vuosia sitten harkitun ratkaisun; se perusti oman eläkesäätiön. Siitä huolimatta, että siirtyvä pääomaa ei saatu mukaan. "Räväkkä" sijoituspolitiikka on poikanut hyvin, ja säätiö on voimissaan.**

TEKSTI JA KUVA: KIRSTI TONTTILA

Säätiön toimintaa uhkasi sijoituslaman jälkeen toimintapiirin supistuminen alle 300:een, mutta toiminnan kasvu tulee palauttamaan tarvittavan jäsenmäärän lähivuosina.

Evli Pankki Oyj on perustettu vuonna 1985, sijoitustoiminnan nousuhuuman kynnyksellä.

Se on yksityinen, riippumaton sijoituspalveluyhtiö, joka tarjoaa kokonaisvaltaisesti investointipankkipalvelua sekä yksityishenkilöille että institutionaalisille sijoittajille. Pääkonttori on Helsingissä ja

muut toimipisteet sijaitsevat Tukholmassa, Tallinnassa, Riiassa, Vilnassa, Luxemburgissa ja yhteisyritys Nordic Partners, Inc:in kautta New Yorkissa. Evli Pankki on Helsingin lisäksi Tukholman, Tallinnan, Vilnan ja Riian arvopaperipörssien jäsen sekä saksalais-sveitsiläisessä Eurex-johdannaispörssin jäsen. Pankin oma pääoma oli vuoden 2004 lopussa 58,4 miljoonaa euroa.

KAKSI ELÄKELÄISTÄ

Evlin henkilöstö ei ole iällä pilattu. Keski-ikä on tällä hetkellä 33,8 vuotta ja

Evlin tutkimusjohtaja ja eläkesäätiön hallituksen jäsen Timo Penttilä sekä hallintojohtaja ja säätiön asiamies Osmo Jauri uskovat säätiön voimaan tulevaisuudessakin.

eläkeläisiä on kaksi. Eläkesäätiö on perus B-säätiö, toiminta suoravii-
vaisen lakisääteistä.

– Perustimme eläkesäätiön heti kun se oli mahdollista, sanovat Evlin hallintojohtaja ja säätiön asiamies **Osmo Jauri** sekä tutkimusjohtaja ja säätiön hallituksen jäsen **Timo Penttilä** yhteen ääneen. Ajatus omasta säätiöstä oli muhinut jo pari vuotta. Evlillä on asiakkainaan eläkeyhtiöitä ja halu oppia ymmärtämään asiakaskenttää ja toisaalta tarve saada itse päättää omista sijoituksista painoivat eläkesäätiön perustamisen eduksi. Eläkesäätiö on osoittautunut työeläkeyhtiössä vakuuttamista edullisemmaksi vaihtoehdoksi.

Säätiöllä on yksi ainoa varsinainen työntekijä – asiamies Osmo Jauri – ja hänkin hoitaa tehtävää oman toimensa ohella. Eläkepalvelut ostetaan ulkoa ja sijoituspäätökset tekee säätiön hallitus, jossa on viisi jäsentä.

PÄÄPAINO OSAKKEISSA

Evlin sijoitettavan omaisuuden arvo on kuusi miljoonaa euroa. Eläkesäätiön sijoitussalkku poikkeaa radikaalisti keskimääräisestä eläkesijoittajan sijoitusjakaumasta. Noin puolet sijoitettavista varoista on osakemarkkinoilla rahastojen ja suorien sijoitusten kautta, loput on sijoitettuna korkomarkkinoilla. Kiinteistöjä säätiöllä ei ole ollenkaan.

– Sisällön sanelee omistajien tahtotila kantaa riskejä, sanoo Osmo Jauri.

Pääosa sijoituksista on rahastoissa, Suomen osuus sijoituksista on noin 20–25 % osakesalkusta. Loput on sijoitettu pääosin EU:n ja kehittyvien markkinoiden osakkeisiin. Evli on painottanut vahvasti Baltian ja Venäjän markkinoita. Yrityslainarahastossa on 25 prosenttia

The logo consists of the letters 'EVLI' in a bold, blue, serif font, centered within a white rectangular box with a thin blue border.

varoista ja loput 25 prosenttia käteisenä ja rahamarkkinoilla. Näin säätiö pystyy toimimaan nopeastikin

– Haluamme olla puhdas arvopaperisijoittaja, jolloin hallinnointi on helppoa. Emme halua asettua vuokraisännän rooliin, sanovat Penttilä ja Jauri.

Kiinteistösijoittamisessa säätiö voisi olla helposti mukana rahastomuotoisten sijoitusten muodossa esimerkiksi Evli Pankin juuri perustaman EPI Baltic Investment -rahaston kautta, joka on osakeyhtiömuotoinen Baltian kiinteistömarkkinoille sijoittava yhtiö - ja ensimmäinen laatuaan Suomessa.

Evlin eläkesäätiö on ennakkoluulottomalla otteellaan onnistunut sijoitus-toiminnassaan hyvin. Puskurirahasto on karttunut 1,1 miljoonaan euroon, joka voidaan katsoa tienatuksi potiksi neljän vuoden ajalta. Vuoden 2003 tuotto oli 14 prosenttia, viime vuoden 7 prosenttia ja tämän vuoden kolmen ensimmäisen kuukauden tulos 5,5 prosenttia.

Sijoitustoiminnan ja tuoton suhteen yksityisomistuksessa olevan yhtiön eläkesäätiö voi olla pitkäjänteisempi ja ottaa helpommin sijoitusriskejä verrattuna esimerkiksi pörssi-yhtiöön, joka elää kvartaalitaloudessa, toteaa Jauri.

NUORALLATANSSIA

Evlin eläkesäätiö perustettiin ennen sijoitusmarkkinoiden lamaa ja laman alettua sijoitusala rämpi syvällä. Säätiön toimintapiirissä täytyy olla 300 henkeä

ja tämä on alittunut Evlissä viime vuosina. Uhka lopettamisesta on väijynyt koko ajan selän takana. - Emme missään tapauksessa halua luopua säätiöstä, todistavat miehet yhteen ääneen ja jatko näyttääkin hyvältä, sillä Evlin työntekijämäärä on kasvussa vaadittavaan 300:aan.

Tämä on ollut erinomainen oppimisprosessi ja toiminnan tulokset vastaavat tavoitteitamme.

– Olemme yrittäneet kampanjoida eläkesäätiöiden puolesta, mutta siirtävän pääoman pienentäminen oli huono signaali, sanoo Timo Penttilä. - Vaikea nähdä, mitä tavoitetta päätös palvelee.

– Jos perustamisedellytyksiä parannetaan, on koko eläkevakuutuslalle näkyvissä mukava kehitys.

Mihin sitten tänä päivänä kannattaisi ennakkoluulottoman rahakirstun varti-
jan sijoittaa?

– Vaikea sanoa, mikä markkina takaisi hyvän tuoton, sanoo Osmo Jauri. Esimerkkejä positiivisia näkymistä voisi tarjota esimerkiksi Venäjän palvelusektori tai vaikkapa eteläkorealaiset litteiden näyttöjen valmistajat. Evlillä on molempia salkussaan. Uskomme palvelutoimialaan ja alueellisesti rajattuun kasvuun. Myös muualla Aasian maissa on toimialoja, joissa on kovaa paikallista kasvua. Ja hajauttaminen pitää aina muistaa liikuttaessa huonosti ennustettavilla markkinoilla.

Entä sukelluskurssin käynyt it-ala?

– Sijoitimme äskettäin varoja IT-rahastoon. Meillä ei ole varmaa käsitystä alan tuottokehityksestä, mutta annamme kohtalolle mahdollisuuden. Markkinatilanteen muutoksen varalle Evlillä on runsaasti käteisvaroja odottamassa nopeita sijoitusratkaisuja.

Palvelualalla kilpailu herrasmiesmäistä

*Harri Andersson uskoo eläkevakuutus-
kentän tasapuoliseen tulevaisuuteen.
Hän on rauhallinen perusoptimisti ja
uskoo yhteiskunnan viisauteen.*

Perinteikäs Porasto

TEKSTI JA KUVA: KIRSTI TONTTILA

Lähes neljäkymmentä vuotta sitten perustettu Oy Porasto Ab ei ole antanut tuulien heilutella itseään. Sillä on koko historiansa ajan ollut tarkoin määritelty segmentti: tarjota palveluja eläkesäätiöille ja -kassoille. Palvelupalettiin kuuluvat kaikki eläkevakuuttajien tarvitsemat palvelut – paitsi sijoitustoiminta. Poraston ruorissa on reippaan puolentoista vuoden ajan ollut uusi kapteeni: Harri Andersson.

Andersson tuli Porastoon Pohjolasta ja kokee itsensä vakuutusalan kasvatiksi. Diplomi-insinööriksi Harri Andersson valmistui Otaniemestä ja diplomityönsä hän teki Kansaa-yhtiöön - ja jäi sille tielle. Kansaa seurasivat Tapiola ja Pohjola. Mieli teki uusille urille ja Harri Andersson koki Poraston osittain tutuksi mutta pääosin uudeksi ja mielenkiintoiseksi haasteeksi.

Porastossa on työntekijöitä noin 75 ja liikevaihto oli viime vuonna 5,5 miljoonaa euroa. Yritys on ollut aina hyvin hoidettu, joten siihen oli helppo tulla. Mullistuksiin ei ollut tarvetta, organisaatio ja strategia ovat pysyneet pääpiirteittäin samana – ja henkilökun-

nan vaihtuvuuskin on ollut vähäistä. Poraston omistavat 75-prosenttisesti sitä käyttävät eläkekassat ja -säätiöt, joka näkyy myös toiminnassa. Asiakas voi ostaa koko palvelupaketin tai vain pienen siivun kakusta. Liikevaihdosta suurin osa tulee vakuutusmatematiikan ja eläkelaitospalveluiden sektoreilta. Kirjanpito- ja taloushallintopalveluiden osuus on pienempi. Lisäksi tarjotaan lainopillisia palveluita, yhteydenpitoa viranomaisiin jne. Porasto keskittyy ydinbisnekseensä eikä haihattele uusille aluevaltauksille.

TYÖELÄKEVIIDAKKO TYÖLLISTÄÄ

Vuoden alussa voimaan tullut työeläkeuudistus on Harri Anderssonin mielestä tarpeellinen ja tervetullut, mutta lain laatijat eivät tieneet, kuinka paljon lisätyötä se toi tullessaan. Henkilökunta onkin ollut viime ajat tiiviisti koulun penkillä.

– Päätöksentekijät ovat olleet kauden toteuttamisesta. Suomen työeläkejärjestelmä oli jo ennestään erittäin monimutkainen. Olenkin verrannut sitä tilkkutäkkiin, jossa on paikka paikan päällä, naurahtaa Andersson. Tarkoitus oli yksinkertaistaa, mutta asiat vain mut-

kistuivat. Vie oman aikansa, ennen kun uudistus sisäistetään. Kokonaisuuden ymmärtäminen on asiantuntijatyötä ja monet asiat ovat muuttuneet. Poraston toiminta, kuten myös vakuutusyhtiöiden ja pankkien, on tietotekniikkavetoista ja muutokset tietävät myös suurta savottaa it-puolella.

Harri Anderssonin siirtyessä Porastoon ilmassa väräili optimismia. Uusi toimintapääoman siirtymistä säättävä rahastonsiirtolaki antoi 12,4 prosentin rahastopotin mukaan. Tällöin uumoiltiin, että säätiöiden ja kassojen uusi kulta-aika oli ehkä ovella ja kenttä koki, että oli otettu tärkeä askel oikeaan suuntaan. Toisin kuitenkin kävi, pahoittelee Andersson. Päätökset siirtyvän pääoman supistamisesta eivät seuraa reaali maailmaa eivätkä luo niitä mahdollisuuksia, joita lakia säätäessä oli tarkoitettu.

Andersson toivoo avoimen kilpailuasetelman mahdollistamista ja konkreettisten vaihtoehtojen luomista.

Tilastojen valossa säätiöt ja kassat ovat pärjänneet hyvin. Ne ovat pystyneet vaikuttamaan työeläkemaksuihin ja niiden sijoitustoiminta on tuottanut muita eläkevakuuttajia paremmin.

Harri Andersson uskoo vakaasti, että asiat saadaan sovittua.

– Olen rauhallinen perusoptimisti ja uskon yhteiskunnan viisauteen. Luotan tasapuoliseen ratkaisuun ja siihen, että eläkesäätiöillä ja -kassoilla on tärkeä merkitys eläkevakuuttajien kentässä myös tulevaisuudessa, uskoo Andersson.

Janne Kalliomäki luottaa palkkahallinnon ulkoistamisen nopeaan kasvuun myös Suomessa.

Silta elinkaareessa

TEKSTI: KIRSTI TONTTILA, KUVA: KAIUS HEDENSTRÖM

Silta-konserni tarjoaa henkilöstöhallinnon ulkoistamispalveluja työsuhteen koko elinkaarelle aina rekrytoinnista eläköitymiseen. Yhtiön liikevaihdosta 80 prosenttia tulee palkkahallintopalveluista. Eläkepalveluiden osuus on noin 15 prosenttia. Silta on nopeasti kasvava nuori yritys. Se perustettiin vuonna 2001 ja viime vuoden liikevaihto oli 15,9 milj. euroa.

Sillan toimitusjohtajana runsas puolitoista vuotta sitten aloitti DI Janne Kalliomäki. Kalliomäki siirtyi Sillan toimitusjohtajaksi Telian Suomen markkinointijohtajan pallilta.

–Miksi siirto Siltaan? - Tämä on hyvä firma ja liiketoiminta on kasvuvaiheessa. Tulen Siltaan toimitusjohtajaksi – en eläkepuolen spesialistiksi, muistuttaa

Kalliomäki.

Kasvu onkin ollut reipasta ja tulevaisuudennäkymät ovat valoisat. Viime vuonna liikevaihto kasvoi 13,8 prosenttia.

– USA:ssa palkkahallinnon ulkoistamisosuus on yrityksissä 50 prosenttia ja Suomessa se on vasta 10 prosenttia, joten kasvu tällä saralla on realistista. Myös henkilöstörahojen nopea lisääntyminen ilahduttaa Kalliomäkeä ja tuo uusia asiakkauksia.

– Bisneksemme on asiantuntijabisnestä ja se vaatii siis erityisosaamista. Eläkepuolella tarjoamme kaikki palvelut sijoitustoimintaa lukuunottamatta. Näin ei mene puurot ja vellit sekaisin, Kalliomäki toteaa.

Sillan henkilöstömäärä on 235 ja tästä 30 työskentelee eläkepuolella.

Kalliomäki harmittelee sitä, että siirtyvä toimintapääoma putoaa 11,8 prosenttiin.

– Se on vallitseva tilanne, joka on harmillinen. Toivottavasti prosenttiluku nousee ja säätiöt tulevat jälleen houkutteleviksi. Historiallisesti säätiöt ja kassat ovat menneet hyvin. Olisi hienoa, että TEL-yhtiöillä olisi todellinen vaihtoehto.

Silta oli myös mukana rakentamassa Talentumin uutta eläkesäätiötä.

– Talentumissa on valveutunut johto, jolla oli halu katsoa myös kortin kuva puoli, toteaa Kalliomäki. Säätiö onnistui erittäin hyvin ja Kalliomäki suosittelee rohkeutta perustaa oma eläkesäätiö, jos vain 300 työntekijän raja täyttyy.

– Palveluyritysten tehtävänä on saada yksityinen vaihtoehto eläkevakuuttami-

sessä yhtä vaivattomaksi kuin TEL. Jos emme onnistu siinä, ei meillä ole myöskään elämisen edellytyksiä. Olemme valmiina, jos prosentit saadaan viilattua järkeviksi ja uusia säätiöitä päästään perustamaan. Osaamista, tahtoa ja kapasiteettia on, hehkuttaa Kalliomäki.

VAHVUUS

VAKUUTUSMATEMATIIKASSA

Silta on mukana useissa eläkesäätiöiden ja -kassojen hallituksissa vakuutusmatematiikan asiantuntijana.

– Olemme panostaneet tähän paljon ja olemme suvereneja kansainvälisissä tilinpäätöslaskelmissä, sanoo Kalliomäki.

Silta on solminut yhteistyösopimuksen myös pohjoismaisen Wassumin kanssa, joka hoitaa sijoittajien rankingia.

– Pyrimme käymään keskustelut erikseen jokaisen säätiön kanssa ja miettimään, miten pystymme kehittämään palveluita ja räätälöimään ne kullekin asiakkaalle sopiviksi, sanoo Kalliomäki.

Kalliomäen mukaan eläkepuolen kilpailu palvelualalla on herrasmiesmäistä. Kaikkien etu on saada säätiöitä ja kassoja mahdollisimman paljon. Sijoitusrintamalla Kalliomäki toivoo myös yksityisten henkilöiden ja yritysten voivan ottaa kantaa päätöksiin.

– Ei tilanne voi jatkua maailman loppuun näin. Elämä on aaltoliikettä ja mikäli toimintapääomaprosenttiin tulee muutos, säätiökentällä on hyvät näkymät.

Janne Kalliomäki rentoutuu luke-malla kotimaisia dekkareita – mutta työ on myös Kalliomäen intohimo, joten pääasiassa vapaa-aikakin menee ”kulma-huoneessa” työn merkeissä.

LAINMUUTOSHANKKEITA

LISÄELÄKERAHASTODIREKTIIVIN IMPLEMENTOINTI

Sosiaali- ja terveysministeriö on laatinut hallituksen esityksen muotoon ehdotuksen lisäeläkerahastodirektiivin implementoimiseksi Suomen lainsäädäntöön. Direktiivin johdosta esitetään muutoksia eläkesäätiölakiin, vakuutuslakiin ja ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettuun lakiin.

Ministeriö ei ole sisällyttänyt maksuperusteista lisäeläketurva koskevia säännöksiä edellä mainittuun luonnokseen hallituksen esitykseksi. Yhdistyksemme, Elinkeinoelämän keskusliitto ja Vakuutusvalvontavirasto ovat kuitenkin hallituksen esitysluonnoksesta antamissaan lausunnoissa esittäneet, että maksuperusteinen lisäeläketurva lisättäisiin hallituksen esitykseen.

Ministeriön tavoitteena on, että lainmuutokset tulevat voimaan viimeistään 23.9.2005. Todettakoon Ruotsin osalta, että direktiivin implementointia valmistellut työryhmä esittää, että lainmuutos tulisi voimaan 1.1.2006.

Sen jälkeen kun lisäeläkerahastodirektiivi on implementoitu Suomen lainsäädäntöön, sosiaali- ja terveysministeriön työryhmä jatkaa työskentelyään eläkesäätiöitä ja eläkekassoja koskevien lakien yhdistämiseksi.

HALLITUKSEN ESITYS TYÖNTEKIJÄN ELÄKELAIKSI (TYEL) JA ERAIKSI SIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Hallitus antanee kuluvaan kevään aikana esityksensä eduskunnalle työntekijän eläkelaiaksi (TyEL). Esitykseen sisältyy myös ehdotus erilliseksi laiksi Eläketurvakeskuksesta. Tarkoituksena on, että lait tulisivat voimaan 1.1.2007.

YRITTÄJIEN ELÄKELAIN UUSIMINEN

Eläketurvakeskus on asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on laatia hallituksen esityksen muotoon ehdotuksen uudeksi yrittäjien eläkelaiaksi. Työryhmässä on myös Eläkesäätiöyhdistyksen edustus. Työryhmän on saatava esityksensä valmiiksi 31.08.2005 mennessä. Sen jälkeen esitys siirtyy sosiaali- ja terveysministeriön perustettavalle työryhmälle jatkokäsittelyä varten.

FOLKE BERGSTRÖM

Kuvasatoa koulutuksista

Eläkesäätiöiden ja -kassojen hallitusten jäsenten peruskoulutustilaisuudet

Viiimevuoden joulukuun koulutustilaisuudessa ravintola Pääpostissa oli salin täydeltä hallitusten jäseniä.

Nokian Eläkesäätiön johtaja Helli Salmi kertoi hallituksen työskentelystä Nokian eläkesäätiössä.

Hallituksen jäsenten tehtäviä mietittiin myös maaliskuussa Hanasaaren kulttuurikeskuksessa.

Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen sijoituspäivä
14.4.2005 Ravintola Sipulissa.

Sijoitusjohtaja Magnus Backström, OP-Eläkekassa ja OP-Eläkesäätiö alusti aiheesta: "Tehokkaan sijoitus-salkun rakentaminen eläkelaitoksen lähtökohdista"

Aktiivinen osallistujakunta mieteliäänä, mistä lisää tuottoja?

ELÄKESÄÄTIÖYHDISTYKSEN KEVÄTSEMINAARIN 2005 OHJELMA

Aika 16.5.-18.5.2005
Paikka Silja Opera, Helsinki-Pietari-Helsinki

Maanantai 16.5.2005

- 10.45 **Kokoontuminen Eteläsatamassa Silja Linen Olympiaterminaalissa**
• Maihinnousukorttien jako ja passintarkastus
- 11.15 **Siirtyminen Silja Operalle**
• Matkatavarat yhteissäilytykseen (hytteihin pääsee klo 17.30 jälkeen)
• Kahvi ja suolainen kahvileipä, Conference Center, kansi 8
- 12.00 **Seminaarin avaus, Metropolitan Audiotory Show Lounge, kansi 8**
Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen rooli suomalaisessa työeläkejärjestelmässä
• **Reijo Karhinen**, Eläkesäätiöyhdistyksen hallituksen puheenjohtaja
- 12.45 **Työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain uudistamistarpeet ja heijastusvaikutukset eläkesäätiöihin ja eläkekassoihin**
• **Matti Louekoski**, selvityshenkilö, pankinjohtaja, Suomen Pankki
- 13.30 Buffet-lounas, La Scala buffet, kansi 8
- 14.45 **Hajautetun työeläkejärjestelmän toimivuus työntekijöiden ja työnantajien näkökulmasta**
• **Vesa Rantahalvari**, asiantuntija, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
• **Pertti Parmanne**, johtaja, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö
- Tauko
- 16.15 **Suomalainen työeläkejärjestelmä kilpailulainsäädännön näkökulmasta**
• **Mikko Aikio**, kabinetin jäsen, Euroopan komissio
- 17.00 Kahvitauko, Metropolitan, kansi 8
- 17.30 **Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen toimintaedellytysten varmistaminen - miten varmistetaan eläkesäätiöiden ja -kassojen tasapuoliset toimintaedellytykset suomalaisessa eläkejärjestelmässä?**
• **Tarmo Pukkila**, ylijohtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
- 18.00 Laiva lähtee Pietariin
- 18.15 **Seminaarin puheenjohtajan yhteenveto ensimmäisen seminaaripäivän esityksistä**
• Illan ohjelma ja käytännön järjestelyt
- 21.00 Illallinen, A la carte Caruso, kansi 5
Yökerho, Metropolitan, kansi 8

Tiistai 17.5.2005

Kellonajat Suomen aikaa (Pietarin aika + 1 tunti)

- 7.30 - Buffet-aamiainen, La Scala buffet, kansi 8
- 9.00 **Seminaari jatkuu, Metropolitan Audiotory Show Lounge, kansi 8**
Lisäeläkerahastodirektiivin soputtaminen Suomen lainsäädäntöön
• **Helena Tulonen**, lakimies, Vakuutusvalvontavirasto
Kate- ja vakavaraisuussääntöjen yhdenmukaistaminen työeläkejärjestelmässä
• **Timo Laakso**, johtaja, Vakuutusvalvontavirasto
Kate- ja vakavaraisuussääntömuutosten vaikutukset ja mahdollisuudet eläkesäätiöiden ja eläkekassojen sijoitusstrategioissa
• **Magnus Backström**, sijoitusjohtaja, OP-Eläkekassa ja OP-Eläkesäätiö
Kommenttipuheenvuoro edellisiin kate- ja vakavaraisuuspuheenvuoroihin
• **Harri Lemmetti**, toimitusjohtaja, Yleisradion eläkesäätiö
- 11.00 **Seminaarin puheenjohtajan yhteenveto seminaarin luento-osuuksista**
• Käytännön järjestelyt Pietarissa
- 11.15 Siirtyminen passitarkastukseen (ryhmäviisumi)
- 12.00 **Bussikuljetukset ryhmittäin lounaalle ja Pietarin vapaa-ajan kohteisiin tulliselvityksen jälkeen (oppaat huolehtivat ryhmistä ja aikataulusta retken ajan)**
- 13.00 Lounas Pietarissa, Ravintola Eremitaasi (The Hermitage), Palatsiaukio
- 14.10 **Bussit ryhmittäin vapaa-ajan kohteisiin (Retkien jälkeen paluu ryhmittäin laivalle)**
- 18.00 **Laiva lähtee Pietarista (klo 19.00 paikallista aikaa)**
- 20.30 **Buffet-illallinen, La Scala buffet, kansi 8**
- Keskiviikko 18.5.**
Suomen aikaa
- 7.30 - Buffet-aamiainen, La Scala buffet, kansi 8
- 10.00 **Laiva saapuu Helsinkiin**

Eläkesäätiöyhdistys - ESY ry